

Nro 43.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBOL.

*Költ Bétsben Májusnak 30 dik napján 1794.
estendőben.*

Nagy Britannia:

Két nevezetes dolog fordult elő *Aprilisnek* utólsó napján tartatott parlamentális gyűlésben, 's mind a' kettő nagy lármát okozott a' ministerialis, és antiministerialis tagok közt. Az első a' termézzettel, és emberiség jussaival ellenkező emberrel való kereskedést tárgyazta, mellynek még most is több pártfogói találtattak mind a' felső, mind az alsó parlamentomban, mint ellenkezői. Az utólsóbbak hathatos okokkal sürgették annak el töröltetését, meg mutatták azt, hogy nem illik eggy meg világosodott nemzethez ember felebaráttával, mint a' vásárra hajtott baf:

mokkal kereskedni; meg mutatták, hogy valameddig ez a' természeti törvénnyel ellenkező kereskedés el nem töröltetik, addig semmi reménység nem lehet a' Frantziáktól el foglaltatott Amerikai szigeteknek állandó meg tartásához; meg mutatták, hogy végtére is ezek az örökös raboskodó szolgálatra sententziáztatott emberek fogják a' Britanniai birodalomnak erős oszlopait meggyengíteni, sőt öszve is törni; meg mutatták, hogy lehetetlen az illy örökös szolgálatra talzitatott bóldogtalan emberek, és azoknak uraik közt állandó égyességnek lenni s. a. t. Ellenben az ezen szokásbeli kereskedésnek pártfogói azzal állottak elő, hogy az eggynehány milliomot takarít bé mind a' kereskedőknek erszényébe, mind a' Statusnak kintstárába; hogy annak el töröltetésével Britanniának virágzó állapotja is hanyatítani fogna; sőt némellyek, nevezetesen Lord *Abingdon* azt gördítette amazoknak szemek eleibe, hogy égyedül a' Jakobinusi indulattal bírók, 's azoknak principiumaikat terjeszteni kívánók sürgetik annak végső el töröltetését. És így a' hosszú vetélkedésnek tsak a' leve a' következése, hogy az Afrikai bóldogtalan szeretsenekkel való kereskedés tovább is fenn maradjon.

Az azon gyűllésben elő fordúlt második dolog vala a' Prussziai seregeknek Anglus zsóldba lett felvétetések. Lord *Grenville* a' külső dolgokat kormányozó Státus titoknok hozta azt elő a' felső Parlamentomban, azzal biztatván a' tagokat, hogy azon tractának felettébb hasznos következései lesznek N. Britanniára nézve. Igaz ugyan, *úgymond Lord Grenville*, hogy Anglia mindenkör erősebb vólt Frantzia Országánál a' tengeren, 's hatalmasabb leszen ennekutánna is; hanem népességére, fekvésére, földi productumaira, 's hamis politicájára nézve előbb való vólt még eddig Frantzia Ország Angliánál, következésképen mindenkör több fegyveres embert állithatott ki a' szárazon mint egész Britannia. Minthogy pedig eleitől fogva a' vólt az Angliai ministeriumnak a'

principiuma, hogy hasznosabb dolog legyen hadakozásnak idején idegen nemzetbeli seregeket zsóldjába venni, mint az országnak hasznos lakosait vesztegetni, mint a' földmiveseknek, 's manufacturistáknak számát kissebiteni; nem hiszi, hogy tsak egy is találatna a' felső parlamentomnak tagjai közt, a' ki ezen Berlini udvarral szerzett égyeséget ótsárolhatná, a' ki a' Prussziai fegyverben gyakoroltatott, 's abban neveltetett seregeknek zsóldba lett vételeket a' mostani veszedelmes háborúban ellenzené. — Az illyetén rendkívül való háború, rendkívül való eszközöket is kíván, anyival inkább, mivel annak ki menetelétől függene nemtsak Britannia, hanem más jó rendű társaságok' constitutiójának állandósága is.

Az alsó Parlamentomban fontos beszédet tartott *Pith* minister ezen traktáról, ennek valóságáról, okairól, eszközeiről, hasznáról, 's egyéb körülállásairól. Nemtsak politicum, hanem oeconomicum principiumokból, avagy kútfejekből is meg mutatta azt, hogy sokkal hasznosabb vólt a' jelen való veszedelmes háborúban idegen, 's nevezetesen Prusszus seregeket zsóldba venni, mint a' hazát meg erőltetni, 's fogyasztani. Meg mutatta, hogy a' *Berlini* udvarnak helyes okai vóltanak a' hadakozásnak maga részéről való félbe szakasztására, és a' pénzbeli segítségnek kívánására. Koránt sem lehet, *úgymond*, Prussziának jövedelmét Angliának gazdagságával, kiváltképen most, minekutánna Frantzia Ország arany 's ezüst termő bányáit, Amérikanak gazdag szigeteit tőlök el nyertük, egybe hasonlítani. Prussziának elegendő jövedelme és kintse vagyon belső dolgainak folytatására, de nintsen számos hadi seregeinek idegen földön felettébb nagy költséggel való tartására — végtére ennek is olly gonolzt okozhatna a' pénznek szüksége, mint a' minémüt okozott Frantzia Országnak, és a' minéműnek eltávoztatása végett fegyvert fogtanak az Európai fejedelmek. De bátor akárminémű okra nézve gondolkozzon ekként a' Prussziai ud-

var, az okos politikának regulái mindazáltal azt kívánnyák, hogy mi a' feltehető fontos tznének szerentsés elérésére, lehetőképen iparkodjunk a' Prussziai seregeknek megtartatásokban. Eggy Britus katonának tsupán verbuáltatása 15 font sterlingre megyen; eggy Angliai zsóldba vétetett *Casseli* és *Darmstadti* katonának 20, eggy *Hannoveranusnak* pedig 23 font sterlinget kell elztendeig fizetnünk, holott sem az elsőbbek, sem az utólsóbbak nintsenek olly jó vitézek mint a' Prusszusok, nem is lehet amazoktól sem reménylenünk, sem várnunk annyit mint ezektől, kik közül eggy lovasra elztendönként 19 font sterling, és 4 silling, eggy gyalog emberre pedig 16 font sterling, és 10 silling esik. Gondollyátok meg, hogy 62 ezer Prusszus áll ki mellettünk a' *Márs* mezejére, olyan vitézek, a' kik régtől fogva gyözödelmi borostyán ágakat hordanak fejeiken; gondollyátok meg, melly nagy hasznára lehetnek ezek hazánkknak, önnön magatok meg fogjátok esmérni és vallani, hogy ennél szerentsésebb tractára soha sem lépett Anglia.

Imitt amott N. Britanniában is találtatnak Jakobinusi indulatú emberek, a' kik alattomban terjeszteni kívánnyák a' nép közt a' Fr. constitutiót. Legközelébb két illyen gondolkozású ember fogattatott meg, eggyik *Jakson* Anglus minister *Dublinban*, Hyberniának fő városában; másik eggy *Stone* nevű Londoni gazdag szénnel kereskedő, kinek testvér öttse *Párisban* lakik. Ez azt mondotta *Pith* minister előtt, hogy jól magára vigyázzon a' *Yorki* hertzeg, másként ő is úgy fog járni, mint *O Hara* Anglus Generál, a' kit t. i. múlt elztendőben el fogtak a' nadrágtalan vitézek. — *Májusnak* 12 dikén *Adams* a' constitutionalis, és *Hardy* a' levelező társaságnak titoknokjai is el fogattattak, és a' titkos tanátsnak tagjai által kemény kérdőre vétettek. Az említett társaságoknak írásaik is el petsételtettek. *Hardynak* házánál két zsák irás találtatott el rejtelve, mellyek egyenesen, a' szabadság, és

égyenlőség tudományának ki terjesztésére törek-
tek. Ezen dolognak szoros meg vizsgálását külö-
nösen ajánlotta a' felső parlamentomnak a' kirá-
lyi felség, hozzá tévén azt is, hogy keresne utat
és módot ezen gonosz mételynek ki irtására.

Lengyel Ország.

Soha sem tapasztaltatott a' Lengyelekben olly
nagy patriotismus mint most, hazájoknak védel-
mezésére, 's el nyomattatott nemzeti szabadsá-
goknak vissza szerzésére. *Májusnak* 5-dik napján
költ *Warsóviai* levelek beszélnek, hogy mint a'
szorgalmatos hangyák, úgy sűrögnek forognak
azon városnak és redutáknak készítésében. És
nemcsak a' köz nép, hanem még a' leg nagyobb
mágnások püspökök, nemesek, papok, barátok,
kalmárok, ifjak, vének, dámák és hajadonok is,
fejleszt, ásót, kapát, kosárat vezetnek kezeikbe, 's
reggeltől fogva setét estig dolgoznak a' városnak
erössítésében. Sőt a' mi több önnön maga a' ki-
rály minden nap ki szokott oda lovagolni, vagy
lábbon ki menni a' munkásoknak biztatásokra. —
Ugyan ezen *Warsóviai* levelek beszélnek azt is,
hogy az Orosz követ palotájában el foglaltatott
archivumban találtattanak olyatén irások, mely-
lyekből sokat lehetett ki tanulni.

Lythvániában is meg lehetősen terjed az in-
surrectió, a' mióta annak nevezetesebb városai
Wilna, *Grodno*, és *Brsze* Warsóviának nyomdo-
kait követvén, rész szerént meg öldösték, és el
fogdosták, rész szerént pedig ki kergették az ott
vólt Orosz seregeket. — *Wilnában* magában két
Orosz regement feküdt *Arsenief* Generál kórmá-
nya alatt. Régtől fogva el töltek az ellenek va-
ló bosszúsággal a' lakosok, leg inkább azért, hogy
két ezer hajadonokat vitetett el az Orosz Császár-
né *Asiai* pusztá tartományainak népesítésére. Ez
a' titkos gyűlölség naponként mind inkább inkább
öregbedvén *April*. 22-ik napját követett éjjel lán-

got vetett, mellyre a' *Lythvániai* Feldmarsalnak, és a' *Wilnai* hadi előülőjének *Kossakovskinak* sok Lengyel tiszteknek meg fogattatásokra ki adott parantsolattya szolgáltatót alkalmatosságot. Ezek között való volt az Ingenieur corpusnak Obestere *Jasinski*, a' ki több békételen tiszttársaival öszve beszélvén el készítette az Orosz seregeknek ki irtására való plánumát, mellyet a' fellyebb említett napot követett éjjel, két szolgálatból el bocsáttatott *Lythvániai* pattantyús compániával szereztesen végbe is vitte. Ezek éjjel után egy órakor öszve gyűlvén, egy ágyú szólásra, mind a' fő piatzon vigyázó ör-állókat, mind az *Arsenief* Generál strázsáit meg támadták, le vagdalták, el fogdosták, fegyvereiktől meg fosztották. Fogságra vitettek *Arsenief* Generál, *Jazikow* Obester, *Rebeck* Obristlájtnánt, 5 fő Strázsamester, 1 platz májor, 4 kapitány, 11 fő hadnagy, 8 all-hadnagy, 1 adjutáns, 12 zászló tartó, 2 seborvos, 1 táborigyász, 1 furir, 964 all tisztt és köz ember. A' Lengyelek között 1 ember esett el, 's egynéhány kapott sebet. — A' külső városban feküdt Oroszok halván a' városbeli lármát, nem mérészlettek tovább ottan maradni, hanem tüzet vetvén a' házakba, *Grodno* felé vették úttjokat, 's valamerre fordultak, mindenütt fel égették a' falukat. — *April*. 23 dikán öszve gyűlvén a' *Wilnai* lakosok a' fő piatzra, egyenlő szívvvel és akarattal bé vették a' *Krakóviai* insurrectionalis actákat, mellyek szereznt minden *Lythvániai* Palatinátusságokhoz és kerületekhez invitáló levelek küldettek, a' régi kormányszék el töröltetett, 's új állitatott fel helyére, e' mellett egy revolutionalis itilő szék rendeltetett, melly leg elsőben is *Kossakovskit* *Lythvánia* nagy vezérét sententziáztatta halálra, 's akasztatta fel *April*. 26 ik napján. — Ugyan azon nap 's azon éjjel ütött ki *Grodno*ban és *Brszoben* az insurrection, az elsőbb városban 2000 Oroszok estenek fogságba, 64 ágyú, és egynéhány magazinumok foglaltattak el a' *Lythvániai* insurgensek által.

Úgy hallatik, hogy a' Törökök nyilván még eddig ugyan semmit nem miveltek, de titkon erős hadi készüléteket tesznek, Móldvában, és Bulgáriában sok tábori eleség gyűjtettetik öszve, és hogy a' *Kapután Basa* is (igy neveztetik a' Török Admiral) parantsolatot kapott volna a' Divántól hadakozó hajóinak ki készítetésekre, és a' fekete tengerbe való bé menetelre. Hogyha a' *Konstántzinápolyban* múlatott Orosz követhez mutatott emberségből itiletet lehetne tenni, úgy kellene gondolkodnunk, hogy a' leg szivesebb barátság és égyvetértés uralkodjon a' *Pétersburgi* és *Konstántzinápolyi* udvarok közt, és így nem könnyen fogna az utólsóbb az elsőbb ellen fegyvert. Ellenben a' kik a' Török Országi el múlt történeteket olvasták, tapasztalhatták velem égyütt, hogy a' Divánnak politicája, fortélyossága különös, és hogy akkor szokott leg inkább titkos ellenségének hizelkedni, mikor ellene ki akar kelni. Az utólsó Orosz követnek, a' ki múlt *Mártiusnak* 26 ik napján vett bútsút *Konstántzinápolyból*, rendkívül való emberséget és tiszteletet mutatott. — Hogy el ne felejtsük, ezen követnek el menetele után arra határozta meg magát a' fényes Porta, hogy mivel az illy rendkívül való követségek sok költségébe kerülnek a' Császári kints-tárnak, ahozképest ennekutánna semmi ambassadört (igy neveztetnek az első rangú követek) el nem fog fogadni, hanem tsak az *envoie*-ket, az az, második rangú követeket, ezeknek is pedig tsak a' kis *Taimt* (igy neveztetik ottan a' követeknek naponként járó költsége) melly 250 piasterből álló, fogja rendelni, úti költségekre pedig egyy krajtzárt sem fizet.

Hadi Történetek.

A' múlt szombaton költ udvari különös újság levélben, következő hadi történetekről tudósítatunk. *Májusnak* 12-dik napján, jókor reggel égyynéhány ezer gyalogságból és lovasságból ál-

ló Frantzia sereg ment *Femy* felé, melly értésére esvén az ottan őrrön állott *Bellegarde* Cs. K. Generál Májornak, a' néki adattatott parantsolat szerént, szüntelen való apró fegyver puskázás közt, a' többi segítségére küldetett Cs. K. seregekhez vonta magát vissza. Az Austriai lovasság egy-néhány izben bé vágott az ellenségnek sorjaiba, 's nem keveset küldött közzülök a' más világra. A' *Yorki* hertzeg *Tournayból* küldött jelentése lzerént, *Májusnak* 10 dik napját követett éjjel annyira vissza húzta magát az ellenség az *Espierre* hidak előtt vóli táborából, hogy a' más nap reggel portára ki küldetett vitézeink *Dotigniesig* égyetlen egy patrióta katonát se láhattak. — Ezen jelentésében azt igirte a' nevezett hertzeg, hogy mihelyt a' kórmánya alatt lévő minden seregek öszve gyűlni fognak, mingyárt környülállásosan meg fogja irni a' *Májusnak* 10 dik napján esett tsatákat, és az ellenségen vett diadalmat, mellynek hasznos következése ha egyébből nem is, leg alább abból ki tettezene, hogy a' győzdelmes seregek 14 ágyút nyertének, és hogy egy egész Frantzia colonnét öszve aprítottak lovasaink. Gróf *Clerfait* hadi tár mestertől érkezett jelentés lzerént *Májusnak* 10 dik napján, viradtakor, meg támadván a' Frantzia külső őr-álló seregeket, úgy tapasztalta, hogy a' Frantziák által költöztenek a' *Lisz* nevű folyó vizén. Ahozképest mingyárt által vitte a' kórmánya alatt lévő corpust a' *Heule* vizén, és úgy telepítette azt le, hogy annak bal szárnya *Heule* nevű helységig, jobb szárnya pedig a' *Menini* mezőségen *Rousselaerig* nyúlt ki. Noha tudtára vólt az Gr. *Clerfaitnek*, hogy mind *Cortrykban*, mind a' *Lisz* folyó vizén túl nagy számmal lett légyen az ellenség: még is mindazáltal mind a' belső, mind a' külső várost keményen ágyúztatta, sőt a' *Bruggi* külső városra rajta is hajtottak seregei, de tsak ugyan el nem érhetette fel tett tzellyát, mind azért, hogy sok ágyúi vóltanak az ellenségnek, mind leg kíváltképen azért, hogy a' város mellett fekvő te-

töröl keménnyen ágyúztak vitézeinkre. Ezen alkalmatossággal lövetett agyon B. *Wenckheim* F. M. Lajtnánt is, a' ki az előre menő seregnek egy részét vezérli vala. Továbbá arról tett Gr. *Clerfait* jelentést, hogy *Májusnak* 12 dikén két colonne Frantziáság támadta légyen meg ötet éppen akkor, a' midőn *Leudelede* mellett akarta volna seregeit táborba szállítani, még pedig olly nagy erővel, hogy ámbár tellyes bátorsággal védelmeztek légyen is magokat vitéz seregeink, 's egynéhány izben vissza nyomták a' patriótákat: még is mindazáltal végtére is kénytelen vólt Gr. *Clerfait* magát vissza vonni, minekutánna mintegy 5000 at közülök a' más világra küldött, 30 nál többet pedig el fogott volna. Részünkről mintegy 200 ember esett el, 's kapott sebet ezen vakmerő tsatában. Eggy más erős Fr. colonne seregeinknek jobb szárnya ellen vette úttját, és azon iparkodott, hogy a' *Brüggi* mezőségről ki nyomván őket mind a' *Lisz* vizétől, mind *Brüggétől*, és *Gentől* el szakaszthassa; ahozképest szükségesnek itilte Gr. *Clerfait*, a' *Yorki* hertzeggel való communicációjának, avagy égyességének fenn tartására az Anglusokat és Hannoveranusokat *Brügge* és *Ostende* városoknak fedezésekre küldeni, a' kórmánya alatt lévő corpust pedig a' *Lisz* vizéhez közelebb vivén *Ogeghem* mellett táborba szállítani. Az ezen nap esett történetekről bővebb tudósítást várhatunk a' Fels. hadi Cancelláriától.

A' leg értelmesebb és próbáltabb hadi vezérek is meg vallyák azt, hogy régtől fogva nem vólt a' jelen való Fr. háborúnál veszedelmesebb és fortélyosabb; nem emlékeznek, hogy valaha valamelly birodalomnak égyik helyből másikba könnyen mozdítható seregei lettenek volna. Ilyen seregei vagynak most a' Frantziáknak, ma itt vagynak, 24 óra el folyása alatt pedig már 20 's több mélyföldnire. E' végre 1000 könnyű 's három ló által könnyen vonatható hosszú sze-

kereket tsináltattak, és a' midőn valamelly fortélyt el akarnak követni, avagy a' midőn nagyon meg szorúlnak, eggy eggy szekérre 20 embert ültetnek fel, 's eggyszeribe 20 ezer embert tétetnek másuvá által. Éppen így vólt Flandriának napnyúgoti részében a' dolog, nagyon meg szorítottván *Pichegrü* Generál az éggyesült seregek által, eggyszeriben 20 ezer embert parantsolt az északi ármádiától magának küldettetni, mellyek által nagyon meg erőssítvén mind *Cortrykot* megtartotta, mind *Gr. Clerfait* hadi seregeit vizsgálta. — Az a' 20 ezer főből álló *Fr. corpus*, mellyet a' *Yorki* hertzeg *April. 26-dik* napján keményen meg vert, két nap alatt a' *Namuri* tartományban menvén illyen könnyű szekereken, nagy félelembe ejtette *Brabantziának*, 's nevezetesen *Charleroinak* és *Brüsszelnek* lakosait.

Ferdinánd fő hertzeg *Austriai Lombárdiának* kapitánya, az *Alessandriai* fő kvártélyból *Majlandba* lett szerentsés vissza térése után, ollyatén jelentést küldött a' hadi Cancelláriához *Májusnak* 18 dik napján, hogy minekutánna az úgy nevezett *Cemis* hegyet el foglalták vólna a' *Frantziák*, *Colli Cs. K. Feld M. Lajtinánt* *Madonna del Olmo* alatt *Cuneon* túl szállította az éggyesült *Austriai* és *Pedemonti* seregeket táborba, *Zimmermann* *Sárdinai* Generál *Demonte* alatt telepedett le, *Argenteau* Cs. K. Generál Májor pedig a' *Brunette* és *Cuneo* közt lévő térségen ütött sátozt.

Frantzia Ország.

A' *N. Gyűllésnek* azon végzése által, melly szerént minden idegen nemzetbeli emberek és nemesek *Párisból* ki menni parantsoltattak, 15 ezer embernél több üzetett onnan ki, úgy annyira, hogy 8 napokig éjjel nappal tele vóltanak az útzúzák posta és bérbe fogadott kotsikkal és szekerekkel. Ki vétettek ezen kemény decretom alól

a' múlt században Fr. Országból ki űzetett hugonottáknak maradékaik, és azok az idegenek, a' kik a' Fr. revolútió ellen eleikbe tétetett hitet le nem tették, 's a' miatt kéntelenek vóltak honyyaikból ki költözni. — Madame Gvillotinének szüntelen való foglalatossága vagon, és allig múlik el egy nap, mellyen több 's kevesebb emberek nékie fel ne áldoztatnának. *Májusnak* 8 ik napján 28 királyi árendások, kik közt 22 nemesek vóltanak, végeztettek ki e' világból, azzal vádoltatván, hogy ők a' királyi háznak barátyyai, uzsorások, és a' nemzet zsirján hizott nádályok vóltanak. Minden ingó és ingatlan vagyonaik a' nemzeti cassának hasznára confiscáltattak. *Májusnak* 10-dik napján ismét 25 személyek sententziáztattak halálra, többnire mind régi fő nemes familiákból származtak. Ezek közt vólt *Ersébet* hertzeg aszszony, néhai XVI *Lajos* királynak testvér húgja, a' ki *Májusnak* 3 ik napján 1764 elztendőben született e' világra. Valamint két testvér bátyjai a' *Provinciai* és *Artésiai* Grófok, úgy ő is ki költözhetett vólna hazájából, de a' királyhoz, 's annak kedveseihez való igaz hivsége és szeretete meg nem engedte a' királyi familiának oda hagyását, és valamint Szerentsés állapotában leg jobb múlató társa vólt annak: úgy Szerentsétlen napjaiban is leg jobban vigasztalta, 's halálok után édes anyok vólt a' Szerentsétlen királyi árváknak. Midön az öldöklő alkotmányra fel vitetett vólna, ekként szóllott a' néző sokaságnak: *En ugyan ártatlanúl halok meg; de még is esedezni fogok az Isten előtt, hogy engedje meg a' ti bűnötöket, a' kik nem tudjátok, mit miveltek.* Az újjobban el fogattatott és tömlötzre hányatott személyek közt vagon *Pache* Páris városának fő polgár-mestere is, feleségével, húgával és sógorával égyütt.

Spanyól Ország.

A' Spanyol királyné Szerentsés születésének, és gyermek ágyból lett fel kelésének alkalmasos-

ságával külömb-külömb féle kégyelmeket osztogattott ki a' király. Nevezetesen 19 személynek III *Károly* király vitézi rendjének nagy keresztét, 68-nak pedig annak kis keresztét ajándékozta. — Az uralkodó királyné rendjébe 26 dámák vétettek bé. Hat személy arany gyapjas vitéznek, 29 pedig Kir. komornyiknak tétettek. *Bervik* herczeg első rangbeli Spanyol Grandes, született *Stollberg* herczeg asszonynak 21 esztendőös égyetlen eggy fia, a' múlt hólnapban minden férfi maradék nélkül meg halván, vele égyütt el fogyott *Berwick* Marsalnak, II *Jakab* Angliai király ágyasától született fiának familiája.

Olasz Ország.

Ismét 170 ezer piáster küldetett Spanyol Országból a' Római Statusban lakó és élő Ex-Jesuitáknak számokra. — A' Nápolyi öszve esküttek a' Nápolyi királynét *Mária Károlinát*, és első Nápolyi ministert *Acteont* akarták e' világból ki végezni. — A' Livornói ki kötő helyben múlató Spanyol Escadrén a' *Pármái* herczegnek első szü lött fiával égyütt, kinek eggy Spanyol herczeg asszony rendeltetett feleségül, *Monsiö*, néhai XVI *Lajosnak* öregbik testvére is Spanyol Országba fog utazni. — A' Genuában múlató Frantzia residens avagy követ *Tilly* engedelmet kért a' kórmányozó Tanátstól eggy 15 ezer emberből álló Frantzia corpusnak *Larona* mellett *Genuától* nem meszsze lehető ki szállítására, és a' *Genuai* tartományoknak a' *Pedemonti* és *Austriai* seregek ellen való védelmezésére, mellyet jóllehet meg nem fog nyerni, azzal mindazáltal keveset gondolván a' *Frantziák*, annyi népet fognak a' *Genuai* határokra ki szállítani, a' mennyi csak nekik tettzeni fog.

Az *Alsó-Austriai* kórmány-szék által következendő rendelés tétetett közönségessé: *Párisban* 42 Bankirok (pénzel-kereskedők) olly projectu-

mot adtak a' köz Jóra ügyelő Deputátzió eleibe, hogy az égyyesült hatalmasságoknak szomszéd tartományaikban venni kellene mindennemű eleséget, 's ezen szándéknak végre hajtására ajánlották, hogy ők a' kül-földieknél szereznek a' köz Jóra ügyelő Deputátziónak ötven millióra creditumot. Ezen, minden Státusnak, 's külön külön minden hazafiak igen veszedelmes projectumot a' köz Jóra ügyelő Deputátzió helybe hagyta, a' mint mutatja ezen itt következő tudósítás:

A' Köz Jóra ügyelő Nemzet-Gyűlési Deputátzió' laistromanak extraktusa, *Essős* hólnapnak 28 dik napján, az eggy, és meg olzolhatatlan Közönséges Társaságnak második elztendejében. — Meg hallván a' köz Jóra ügyelő Deputátzió, az eleség' bé szerzésére rendeltetett Commissiónak az iránt való jelentését, mitsoda úton módon kellene az eleségnek bé hordását, 's a' szükségtelen portékáknak ki vitelét siettetni; mint kellene azon alkalmatlanságoknak eleit venni, mellyek a' pénz szállításnak késedelmes és nehéz vóltából származhatnak; és a' bé szállítandó szükséges dolgokkal egyarányúságban lejendő creditum (meg hittség) millyen nagy hasznot szerezhetne, a' melly mind annyiszor meg fogna újjittatni: valahányszor a' környülállások úgy kívánnák, helybe hagyja ezen végezésnek végin fel jegyeztetett hazafiaknak projektumát, kik magokat arra ajánlották, hogy a' Közönséges Társaságnak az idegen tartományokban ötven millióra fognak creditumot szerezni.

Ezen creditum, a' nemzeti kiints' segedelme által fog fordittatni a' Közönséges Társaság' számára vásároltatandó mindennemű eleségeknak ki fizetésére.

Ezen creditum nevededni fog lassan lassan a' szükség felett lévő portékáknak ki hordása által; vagy pedig ha a' ki hordott portékákért bé jövő pénz, arra elégséges nem lenne, azon eset-

re a' Nemzeti kints-tárból leendő fizetés által, reájok fog parantsoltatni a' ki kötő helyekbeli kereskedőkre, hogy a' külföldre való szállításban tellyes erejekkel munkálódjanak, és a' kik idegen tartományokba kereskednek, azok a' Commissió vigyása alatt lesznek.

A' ki szállítandó portékák árra, fundamentomául fog szolgálni a' polgárok' creditjének, mellyet ők a' Nemzeti kints-tárból meg kapnak.

A' laistromban lévő hazafiaknak, kik az ezen munkának elő-mozdítására szükséges útat fognák tenni, tellyes szabadság engedtetett, hogy akár-melly idegen helyekre, 's tartományokba mehetnek, a' hol meg jelenni szükségesnek itélik, hogy creditumjokat fundálhassák, 's magoknak minden Európai kereskedő helyeken illendő rangot szerezhessenek. Ezen végre a' Deputátzió, a' szükséges passusokat el fogja nékiek készíttetni.

Végezete következik.

* * *

Tudósítások.

Hirre adattatik a' Magyar közönségnek, hogy Pesten *Trattner Mátyás* úr könyv-nyomtató pre-se alól ki jött egy új, és tökéletes Magyar levél író könyv *Magyar Szekretárius* név alatt, mellyben minden esetre, és minden Rendeknek közönséges hasznára el készült levelek, u. m. hivatalbeli tudósító, hirt adó, mentegető, szerentsző, üdvezlő, ajánló, meg köszönő, vigasztaló, emlékeztető, bizodalmas, kérelmes levelek, és herbeli panasz-tételek (Instántziák, aktziók); ismét: külömb-külömb-féle alkú, és más mivóltú leveleknek formái foglaltatnak, u. m. ellenmondó, törvénybe hívó, Prokátort rendelő, jobbágyot fel szabadító, jobbágyot birtokba botsató, bé szegődő, tanuló, házások közt el való leveleknek; ismét: adósság, bizonyság, házasság, házi árenda, zálog, hatalom, óltalom; polgár,

és hiteles leveleknek; végre: jószág el adásáról való örökös vallásnak (Fassiónak) commissiónak, kvietántziáknak, katoná esküvésnek, leány kérő beszédnek, Testamentom levélnek, pénz váltó leveleknek, jószágbeli Cancelláriák rendének formái ezekben foglalt ilyen tisztek summás kötelességeivel égyütt. Melly könyv mind *Trattner* úrnak Pesten lévő, lakó, és könyv-nyomtató házában, mind könyv áros *Weingand* úrnak Pesten a' barátok kerte ellenébe, és Budán lévő könyves bóltjaiban kötetlenül 1 forinton vagy on árrúban.

* * *

Tudtára adatik a' Magyar közönségnek, hogy a' ki *Kartigam* történetit ki adta, melly könyv vóltaképen oda tzelez, minémü okossággal kell a' hajadon személynek egy férjfiúval való esmeretségbé, szeretetbe, és házasságba úgy ereszkedni, hogy előre az indúlatit ki tanulja, a' most *Montier* aszszonynak a' maga leányával, el férjzett *N. Mark* Grófnéval közlött *Tanúságos Leveleit* is ki botsátotta, melly levelekkel házasságba lépett egy személy vezéreltetik, minémü okossággal tudnia illik az ő kötelességeiben viselje magát a' férjéhez, népéhez, a' világhoz, és azon dologban, mellyek tsak gyakran a' házasságban elő adják magokat, hogy akképen azon bölts tanátsoknak, mellyek benne foglaltatnak, követése által igaz földi szerentséjét magának szerezhesse. — Nyomtattatott Pesten *Trattner Mátyás* betüivel, és vagy on árrúban mind az ő kegyelme könyv-nyomtató házában, mind könyv-áros *Weingand* úrnak Pesten a' barátok kerte ellenébe, és Budán lévő könyves bóltjaiban kötetlenül 45 krajtzáron.

Magyar Zseb-Almanak.

E' név alatt fog alább meg nevezett egy zsebbe való, és az 1795-ik esztendőre szolgáló Kalendariumot közre botsátani, melly a' homlok-

képen kívül négy egyéb rézre mettzett képekkel lesz ki ékesítve. A' mulatságos mesék helyett, mellyek egyébaránt a' kalendáriumokhoz ragasztatni szoktak, a' Magyar Zsebalmanak a' Magyar történeteket fogja elő adni; a' leg régiebb idők-től fogva mostanságig. E' történeteket az 1795. esztendőre való Zsebalmanak azon nemzetektől kezdi, mellyek valaha Magyar Országban és a' hozzá tartozó tartományokban laktak, 's mivel többnyire csak az akkori kereskedésnek, és a' hajdan belőlök készített alkotványoknak, de kiváltképen az említett nemzetek' erköltséinek, ruházattyaiknak, fegyvereiknek és szokásaiknak rövid és hiteles rajzolattyanál marad, egész *Attila'* haláláig viszi. A' rézre mettzett képek színt' ezen történetekből lesznek véve, és a' mi a' jövő esztendőre való négy képeket illeti, ezek az *Attila'* táborát, zászlóját, a' Hunnosoknak férjfiúi hadi és házi, valamint papi és asszonyi ruházattját, a' nállok szokásban volt Scythiai áldozatot, *Attilának* palotáját, nyilvánvaló és ló hátán tartott ebédgyét, és végre ama' pompát ábrázolják, mellyel e' Fejedelem a' Római követet, és ennek társát, *Priscus Rhetort* fogadta. Ha a' nyomtató e' költséges igyekezetével a' Magyar Nemzet' nemesebb részének kedvét talállya, nemcsak azt ígéri, hogy ezen Zsebalmanakot, a' benne el kezdet Magyar történetekkel égyütt esztendőnként folytatni, hanem hogy még a' történetekből kiemelendő réz képeknek számát is, mellyek az újabb időkben a' királyoknak, és a' nevezetesebb, 's mindenféle rendből való személlyeknek képeit ábrázolandják, szaporítani fogja. A' papiros finom posta író, a' betük pedig *Mannsfeldnek* új önteménnyei lesznek. Ha a' réz-mettző' munkájára nézve hátra-maradás nem történik, az *Augustusi* vásárra minden bizonynyal kész lesz. A' nyomtatónak szállása, kinél e' Magyar Zsebalmanak találtatni fog, az *arany elefántnál*, a' volt *Váti kapu mellett van.*

Trattner Mátyás, Pesti könyv nyomtató.